

Český telekomunikační úřad

Sokolovská 219
poštovní příhrádka 02
225 02 Praha 025

K čj. ČTÚ-24 560/2014-613/V. vyř.

Zasláno do datové schránky ČTÚ a na e-mailovou adresu podatelna@ctu.cz

Formulář pro uplatnění připomínek, stanovisek a názorů**NÁZEV NÁVRHU OPATŘENÍ KE KONZULTACI**

Záměr Českého telekomunikačního úřadu udělit přiděl rádiových kmitočtů v kmitočtovém pásmu 880–915 / 925–960 MHz a 1710–1785 / 1805–1880 MHz podle § 20 odst. 5 zákona o elektronických komunikacích

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Obchodní firma: **Vodafone Czech Republic a.s.**
IČ: 25788001
Kontaktní osoba: Mgr. Petr Piškula, 777 123 315, petr.piskula@vodafone.com

DŮVĚRNOST POSKYTNUTÝCH INFORMACÍ

Tato verze neobsahuje obchodní tajemství ani další důvěrné informace.

PŘÍLOHA

PhDr. Pavel Vacek, Ph.D.: Znalecký posudek č. 7-2/2015

Praha 22. 6. 2015

Mgr. Petr Piškula
manažer pro regulační záležitosti
Vodafone Czech Republic a.s.

Český telekomunikační úřad („ČTÚ“) dne 30. 4. 2015 na svých internetových stránkách zveřejnil svůj záměr udělit přiděl rádiových kmitočtů v kmitočtovém pásmu 880–915 / 925–960 MHz a 1710–1785 / 1805–1880 MHz podle § 20 odst. 5 zákona o elektronických komunikacích a vyzval k zaslání připomínek k výsledkům přezkumu dle ustanovení § 20 odst. 4 ZEK, zda stále trvají důvody pro omezení počtu práv k využívání rádiových kmitočtů v kmitočtových pásmech 880–915 / 925–960 MHz a 1710–1785 MHz / 1805–1880 MHz, čj. ČTÚ-24 560/2014-613/III. vyř. („Přezkum“), a ke znaleckému posudku č. 55/2014 („Posudek“), který vypracovala fakulta elektrotechnická ČVUT v Praze („Znalec“), a to v termínu do 30. 5. 2015, který pak následně prodloužil do 20. 6. 2015. Společnost Vodafone vítá možnost vyjádřit se v rámci veřejné konzultace. Níže uvádíme své připomínky a komentáře.

1. Obecně k obnově přidělů rádiových kmitočtů

V úvodu bychom nejprve rádi zdůraznili, že společnost Vodafone považuje ustanovení zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, (dále jen „ZEK“) ohledně opětovného udělování přidělů rádiových kmitočtů za pozitivní a vítané, neboť přispívá k podnikatelské jistotě mobilních operátorů, pokud jde o přístup k základním zdrojům jejich podnikatelské činnosti, kterým je právě kmitočtové spektrum. Ačkoliv je zřejmé, že mobilní operátoři v České republice si jsou vědomi, že jejich oprávnění k využívání kmitočtů v podobě přidělů rádiových kmitočtů má omezenou dobu platnosti, v situaci, kdy mobilní operátor úspěšným působením na trhu získá miliony zákazníků, by případná nejistota ohledně možností a podmínek pokračování v podnikatelské činnosti byla významně kontraproduktivní a mohla vést k řadě negativních dopadů, např. ke snížení ochoty investovat do sítě či nových služeb. Význam předvídatelného a přiměřeného nastavení pravidel pro opětovné udělení (obnovu) kmitočtových licencí pro využívání rádiového spektra v obdobném smyslu rovněž zdůrazňuje GSMA¹.

Podle dostupných informací je ve vyspělých zemích režim obnovy kmitočtových licencí uplatňován obecně např. ve Spojených státech, Kanadě a Austrálii. V zemích EU naproti tomu regulační úřady mají tendenci po ukončení doby platnosti licencí alokovat dotčené kmitočty spíše prostřednictvím aukcí, což však může vést k neadekvátnímu odčerpávání finančních prostředků, které by jinak mohly být využity ve prospěch účastníků a uživatelů mobilních služeb (v podobě vyšších investic do sítě a služeb nebo zlepšení cenových nabídek).

De lege ferenda na tomto místě v souvislosti s problematikou obnovování přidělů rádiových kmitočtů poznamenáváme, že jsme přesvědčeni, že by přiděly měly být vydávány na dobu neurčitou, s tím, že ČTÚ musí mít dostatečné nástroje a kontrolu nad tím, aby nedocházelo k hromadění spektra či jeho neefektivnímu využití, a aby mohl pružně reagovat na tržní situaci, pokud si tato situace zásah do držení spektra vyžaduje. Jako příklad naplnění naznačeného postupu v praxi lze uvést situaci ve Spojeném království a postup britského regulačního úřadu Ofcom, který mobilním operátorům nastavil neomezenou dobu platnosti kmitočtových licencí. Tento přístup je však doplněn silným regulačním nástrojem periodického přezkumu odůvodněnosti držení spektra s možností odejmutí části licence v případě, pokud je spektrum využíváno neefektivně či v případě, pokud je dosavadním stavem nedostatečně podporována hospodářská soutěž.

2. K postupu ČTÚ

Pokud jde o samotný předmět konzultace, společnost Vodafone vyzdvihuje, že se jedná o první případ obnovy přidělů rádiových kmitočtů týkající se tak významného kmitočtového spektra, jakým je přiděl v pásmech 900 a 1800 MHz. S ohledem na rozsah služeb a počet zákazníků, kteří jsou prostřednictvím těchto kmitočtů obsluhováni, lze říci, že svým významem se jedná o situaci důležitější a ekonomicko-soutěžně významnější, než

¹ http://www.gsma.com/spectrum/wp-content/uploads/2012/05/gsma_licensing_report.pdf a http://www.gsma.com/spectrum/wp-content/uploads/2012/05/gsma_license_bestpractice_07_12.pdf

prvotní přidělení těchto kmitočtů. Proto je na místě očekávat vysokou úroveň důkladnosti, odbornosti a transparentnosti celého procesu obnovy přidělu. Jsme však nuceni konstatovat, že dokumenty poskytnuté v konzultaci této požadované úrovně ani zdaleka nedosahují. Transparentnost závěrů a návrhů považujeme za značně nedostatečnou, přičemž za hlavní nedostatek je třeba uvést chybějící nebo velmi vágní a obecné zdůvodnění řady návrhů a závěrů a nejasnost v celkové koncepci ČTÚ vůči této obnově přidělu. V této souvislosti vyvstává otázka, zda vady postupu ČTÚ nezpůsobí neplatnost rozhodnutí ČTÚ o (znovu)udělení přidělu.

Z textu Přezkumu vyplývá, že přidělu společnosti T-Mobile Czech Republic („T-Mobile“) v pásmech 900 a 1800 MHz vyprší platnost dne 22. 10. 2024 (zde zřejmě ČTÚ myslí pouze část přidělu, jelikož předpokládáme, že 2x2 MHz v pásmu 1800 MHz je kryto přidělem vydaným v roce 2014 s platností do poloviny roku 2029). Platnost přidělu společnosti O2 Czech Republic („O2“) končí 7. 2. 2016 (zde opět předpokládáme, že se toto netýká 2x3 MHz v pásmu 1800 MHz, z obdobných důvodů jako u společnosti T-Mobile). Znalec na str. 70 Posudku uvádí, že k tomuto rozdílu došlo „při přechodu z režimu Pověření do režimu Licence po nabytí platnosti nového telekomunikačního zákona č. 151/2000 [Sb.]“. Vzhledem k faktu, že oba přiděly byly (dle veřejných informací) uděleny (ve formě pověření) v roce 1996 na dobu 20 let, je takto rozdílná platnost přidělu těžko vysvětlitelná rozdílnými procesními lhůtami v rámci přechodu z režimu Pověření do režimu Licence. Jelikož je rozdílná délka GSM přidělu společností O2 a T-Mobile klíčovým aspektem celého procesu, je společnost Vodafone přesvědčena, že ČTÚ musí nejprve zpřístupnit veškeré relevantní dokumenty a veřejně vyjasnit skutečnosti, za jakých k tak rozdílné době platnosti obou přidělu došlo.

Jsme přesvědčeni, že ČTÚ by měl více objasnit své cíle a aplikovaná pravidla v rámci procesu obnovy přidělu. Např. ČTÚ deklaruje snahu o sjednocení doby platnosti jednotlivých přidělu, avšak navrhovaná doba platnosti nového přidělu neskončí ve stejnou dobu, kdy skončí např. platnost přidělu společnosti T-Mobile v pásmech 900 a 1800 MHz. Tím vzniká nejasnost, jaké jsou představy a záměry ČTÚ ohledně sjednocování doby platnosti přidělu a jaké následné kroky zamýšlí. ČTÚ se také v této souvislosti nezamýšlí nad situací (a nenabízí žádné řešení), jak přistoupit k částem pásma 1800 MHz, které byly přiděleny na základě aukce kmitočtů provedené v roce 2013 a které jsou v rámci přidělu přiděleny do poloviny roku 2029.

Dále považujeme za značně netransparentní, aby závěry a návrhy byly založeny na podkladech, které nejsou v rámci konzultace zveřejněny (např. kalkulace koeficientu k_a použitého v Posudku, který má napravit údajné soutěžní znevýhodnění společnosti O2 vůči společnosti T-Mobile; názor AK Baker & McKenzie s.r.o., podle kterého je společnost O2 soutěžně znevýhodněna; vyjádření stávajícího držitele společnosti O2 v rámci Přezkumu apod.). V této souvislosti společnost Vodafone zdůrazňuje, že mnohé její závěry a připomínky v tomto příspěvku do veřejné konzultace jsou založeny na jejím expertním odhadu, co se týče obsahu neveřejných dokumentů a argumentace, dat a odůvodnění v nich obsažených. Společnost Vodafone vyzvala ČTÚ ke zpřístupnění klíčových dokumentů, které jsou podkladem pro rozhodování ČTÚ i pro práci Znalce při vypracování Posudku. Do posledního dne trvání této veřejné konzultace však ČTÚ tyto dokumenty společnosti Vodafone nezpřístupnil ani je nijak nezveřejnil. Společnost Vodafone je proto přesvědčena, že veřejná konzultace není vedena řádně a v souladu s naplněním zásad transparentnosti a objektivitě a tudíž je v rozporu s ustanovením § 130 ZEK. Společnost Vodafone si vyhrazuje právo své vyjádření doplnit poté, co jí budou zpřístupněny relevantní dokumenty, které dosud nejsou v rámci konzultace zveřejněny.

Konečně za zcela nesprávný postup ze strany ČTÚ považujeme skutečnost, že ČTÚ při úvahách ohledně obnovy přidělu společnosti O2 srovnává situaci této společnosti výhradně vůči situaci společnosti T-Mobile, a nikoliv také vůči situaci společnosti Vodafone. Za zásadní v této souvislosti považujeme otázky:

- Proč ČTÚ navrhuje srovnat dobu trvání obnovovaného přidělu s dobou trvání přidělu T-Mobile, která končí v roce 2024, a nikoliv s dobou přidělu společnosti Vodafone, která končí dříve, v roce 2021?
- **Proč je otázka soutěžního zvýhodnění či znevýhodnění posuzována z pohledu společnosti O2 jen vůči situaci společnosti T-Mobile, bez ohledu na dopady vůči Vodafone? Obnovou přidělu**

společnosti O2 na dalších 9 let dojde k prohloubení znevýhodnění společnosti Vodafone, která nyní bude znevýhodněna nejen vůči společnosti T-Mobile, ale rovněž i vůči společnosti O2. ČTÚ tak ve snaze vyřešit jedno (prozatím nevysvětlené a tedy domnělé) znevýhodnění jiné znevýhodnění zakládá či prohlubuje, s čímž Vodafone zásadně nesouhlasí. Pokud by ČTÚ obnovil přiděl O2 za takto neodůvodněných podmínek, zásadním způsobem by tím narušil hospodářskou soutěž, přičemž společnost Vodafone považuje takovýto nezákonný postup za nepovolenou veřejnou podporu.

Z dokumentů, které jsou předmětem veřejné konzultace, není zřejmé, zda ČTÚ navrhované rozhodnutí konzultoval s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže („ÚOHS“). Společnost Vodafone je přesvědčena, že konzultované rozhodnutí má zcela zásadní vliv na hospodářskou soutěž a ČTÚ je povinen toto rozhodnutí v souladu s § 130 odst. 3. ZEK s ÚOHS konzultovat. Absence konzultace s ÚOHS představuje ze strany ČTÚ významné procesní pochybení a porušení § 130 ZEK.

Společnost Vodafone si je vědoma lhůt, které pro proces obnovy přidělu stanoví § 20 ZEK, a též náročnosti, který tento proces představuje. V tomto směru se však jako fatální jeví prodlení v zahájení veřejné konzultace, která byla zveřejněna 30. 4. 2015, přičemž Posudek byl vyhotoven (a předpokládáme, že i ČTÚ doručen) koncem ledna 2015. Z dokumentů zveřejněných pro veřejnou konzultaci neplyne, že by ČTÚ musel činit či skutečně činit jakékoli další úkony, dodatečné zkoumání či dotazování mezi koncem ledna a koncem dubna 2015. Tyto tři měsíce zpoždění zkracují dobu do povinného učinění výzvy dle poslední věty § 20 ZEK (pouhých 33 pracovních dní od skončení veřejné konzultace) a významně omezují prostor pro ČTÚ v případě nezbytných úprav podkladových dokumentů, které by vznikly na základě akceptovaných připomínek z veřejné konzultace.

Návrh společnosti Vodafone

Domníváme se, že postup ČTÚ je absolutně netransparentní a neodůvodněný. Nelze souhlasit s postupem, aby ČTÚ činil zásadní rozhodnutí na základě podkladů, které neuveřejní a na základě úvah či principů, které nevysvětlí či nezdůvodní. Žádáme tedy, aby ČTÚ:

1. uvedl a objasnil své cíle a aplikovaná pravidla v rámci procesu obnovy přidělu;

2. zveřejnil:

- **varianty, které ze soutěžního hlediska ČTÚ zvažoval a jejich posouzení,**
- **veškeré podklady pro kalkulaci koeficientu, který má napravit údajné soutěžní znevýhodnění společnosti O2 vůči společnosti T-Mobile,**
- **dokument AK Baker & McKenzie s.r.o., podle kterého je společnost O2 soutěžně znevýhodněna vůči T-Mobile,**
- **zadání, které ČTÚ předal Znalci, ze kterého je zřejmé, zda ČTÚ vyzval Znalce, aby zohlednil a zapracoval závěry dokumentu AK Baker & McKenzie s.r.o., nebo zda je toto zohlednění a zapracování výsledkem samostatného rozhodnutí Znalce,**
- **zhodnocení dopadů obnovy přidělu O2 za navrhovaných podmínek na hospodářskou soutěž, zejména pak na soutěžní postavení společnosti Vodafone.**

3. Přezkoumání důvodů a relevantních okolností pro opětovné udělení přidělu a závěry Přezkumu

ČTÚ v rámci konzultace zveřejnil k připomínkám závěry Přezkumu. Jak společnost Vodafone uvedla v úvodu, je přesvědčena, že vzhledem k účelu, k němuž přezkum slouží, je nutné očekávat vysokou úroveň odbornosti a transparentnosti tohoto dokumentu. Dokument se však jeví jako značně netransparentní, veskrze nedostatečný a závěry přezkumu neposkytují odpovědi na řadu otázek, které je nutné dle přesvědčení společnosti Vodafone řešit. Je třeba rovněž poznamenat, že celkově není zřejmé, jakými principy a úvahami se ČTÚ řídil při zkoumání jednotlivých věcných skutečností a okolností předpokládaných ustanovením § 20 odst. 4 ZEK pod jednotlivými písmeny a) až e).

V Přezkumu je uvedeno, že ČTÚ jej provedl pro „celá kmitočtová pásma 880–915 / 925–960 MHz a 1710–1785 / 1805–1880 MHz“, tedy i kmitočty, které byly přiděleny formou přidělu rádiových kmitočtů společnosti Vodafone. Vzhledem k faktu, že Přezkum v tom případě rozhodoval i o právech ke spektru společnosti Vodafone, měla a má být společnost Vodafone účastníkem řízení o přezkumu, má právo nahlížet do spisu a vyjadřovat se k předmětu řízení. Společnost Vodafone vyzvala ČTÚ, aby jí považoval za účastníka tohoto řízení a umožnil jí nahlédnout do spisu. Do posledního dne této veřejné konzultace se ČTÚ k této věci nevyjádřil. Společnost Vodafone proto mj. nemůže plně reagovat na závěry Přezkumu.

3.1 Sjednocení doby jednotlivých přidělů pro pásmo GSM

V posledním odstavci Přezkumu ČTÚ mimo jiné uvedl:

Při stanovování doby platnosti nového přidělu (resp. doby, na kterou bude doba platnosti přidělu prodloužena) bude potřebné vzít do úvahy i doby platnosti ostatních držitelů přidělů v tomto pásmu. Protože jsou doby platnosti těchto přidělů značně rozdílné (viz tabulka výše), bude žádoucí stanovit dobu platnosti přidělu tak, aby byla jednotná u všech držitelů přidělu. V budoucnosti bude Úřad rozhodovat o době platnosti i u ostatních přidělů rádiových kmitočtů v tomto pásmu.

Pokud ČTÚ má určitou představu či záměr ohledně sjednocení doby platnosti jednotlivých přidělů, měl by je více přiblížit. Při srovnání návrhu obnovy přidělu společnosti O2 (na dobu 9 let s platností do 7. 2. 2025) a platnosti přidělu společnosti T-Mobile (do 22. 10. 2024) lze mít za to, že pro toto sjednocení doby platnosti má zřejmě ČTÚ širší chápání, než by se mohlo na první pohled nabízet.

Vedle toho je třeba poznamenat, že tabulka uvedená v části 1. Přezkumu neobsahuje přiděly udělené na základě výsledků aukce LTE v roce 2014, kdy byla přidělena držitelům uvedeným v tabulce část pásma 1800 MHz, a to do 30. 6. 2029, resp. v tabulce jsou chybně tyto části pásma 1800 MHz podřazeny pod jiné přiděly.

3.2 Posuzování jednotlivých okolností v rámci přezkumu dle § 20 odst. 4 ZEK

Považujeme za vhodné nejprve provést úvahu o mantinelech a smyslu zákonných ustanovení, podle kterých má ČTÚ postupovat. Postup ČTÚ v případě znovuoobnovení přidělu upravuje primárně ustanovení § 20 odst. 4 a 5 ZEK, přičemž pro výklad těchto ustanovení je potřeba přihlídnout k §§ 4 až 6 ZEK a k právu EU.

V logice ustanovení § 20 odst. 4 ZEK jsou jednotlivé body uvedené pod písmeny b) až e) rovnocenné bodu pod písmenem a), tj. zkoumání nutnosti zachování omezení počtu práv je jedním z řady bodů, které je nutné posoudit a k nimž je nutné učinit závěr. Kromě toho výčet bodů pod písmeny a) až e) není taxativní, ale je demonstrativní, tj. pokud by existoval další relevantní bod v dané situaci, ČTÚ jej nemůže pominout a nezkoumat. Dle přesvědčení společnosti Vodafone tak předmětem přezkumu není čistě jen otázka nutnosti zachování omezení počtu práv, a proto by nemělo být jediným závěrem přezkumu pouze konstatování, zda je nutné omezení počtu práv zachovat. Účelem přezkumu je naopak posouzení a zhodnocení všech bodů pod jednotlivými písmeny (a případně dalších skutečností, pokud je to v dané situaci žádoucí/odůvodněné) a vyvození příslušných závěrů a dopadů ve vztahu k předmětnému přidělu rádiových kmitočtů.

Vzhledem k tomu, že zákon v obecných ustanoveních o principech regulace (§§ 4 až 6 ZEK) mimo jiné zdůrazňuje zásadní požadavek na podporu rozvoje hospodářské soutěže, dokonce regulace sama je dle § 4 ZEK prováděna za účelem nahrazení chybějících účinků hospodářské soutěže, nelze si představit situaci, že by ČTÚ

při zjištění lepších variant z pohledu soutěžních dopadů a prospěchu pro koncové uživatele, nebo dokonce soutěžního problému ve vztahu k přiděleným rozsahům rádiových kmitočtů při jejich udělování (obnově) situaci neřešil či nezvolil nejlepší variantu. I s odkazem na ustanovení § 5 odst. 5 ZEK je společnost Vodafone přesvědčena, že principy a zásady regulace obsažené v uvedených ustanoveních nemohou být popřeny praktickou aplikací jednotlivých konkrétních ustanovení zákona, což musí platit i v případě postupu dle § 20 odst. 4 ZEK. Základní požadavek uplatňování těchto zásad vyplývá rovněž z práva EU, zejm. z ustanovení rámcové směrnice² a jejich zohlednění, zejména pak zájem na rozvoji hospodářské soutěže a maximalizaci výhod (prospěchu) pro koncové uživatele, musí být dle autorizační směrnice³ provedeno i při vydávání či obnovování práv k využívání rádiových kmitočtů. Tyto principy potvrzuje i rozhodnutí o vytvoření víceletého programu politiky rádiového spektra č. 243/2012/EU⁴.

K jednotlivým bodům přezkumu ČTÚ, resp. jeho závěrům, společnost Vodafone uvádí následující:

a) nutnost zachování omezení počtu práv

Vodafone souhlasí s tím, že důvody pro omezení počtu práv v pásmu 900 a 1800 MHz obecně trvají. Nicméně nedomníváme se, že tento závěr vyplývá z hodnocení poskytnutého ČTÚ v dokumentu. ČTÚ by proto tento závěr měl lépe odůvodnit, resp. vůbec poskytnout odůvodnění, které v textu chybí. Jsme přesvědčeni, že uplatnění institutu omezení počtu práv nevyplývá ze skutečnosti, resp. odpovědi na otázku, zda „tato pásma mají klíčovou úlohu pro zajišťování veřejných sítí elektronických komunikací“, případně zda jsou kmitočty účelně využívány, ale ze skutečnosti, zda je omezení nutné pro zajištění účelného využití daných kmitočtů (§ 20 ZEK) při zohlednění zájmů uživatelů a zájmu na rozvíjení hospodářské soutěže. Podle našeho názoru by v této části měly být zhodnoceny zejména skutečnosti jako nutnost celoplošného využívání kmitočtů pro mobilní služby a nemožnost využití omezeného rozsahu pásma větším počtem zájemců. Není tak zřejmé, z čeho ČTÚ dovozuje, že „budoucí účelné využívání je podmíněno zachováním omezení počtu práv.“

b) účelné využívání přidělených rádiových kmitočtů dosavadním držitelem přidělu

Ze zkušenosti společnosti Vodafone vyplývá, že spektrum v pásmu 900 MHz je více potřebné v místech s vyšším provozem GSM, což jsou většinou sídelní jednotky s vyšší hustotou obyvatel. Ve venkovských oblastech naopak není potřeba pásma 900 MHz tak vysoká a pásmo může být využito i pro jiné účely. Společnost Vodafone našla možnost dalšího využití tohoto pásma ve venkovských oblastech pro LTE a poskytování služeb vysokorychlostního přístupu k internetu i obyvatelům mimo větší města (kde donedávna byly dostupné služby pouze UMTS). Vzhledem k tomu, že technologie LTE (včetně technologie VoLTE) dokáže využít rádiové spektrum podstatně efektivněji než GSM technologie, máme za to, že tento aspekt, rovněž s ohledem i na zajištění budoucího účelného využívání kmitočtů, by měl ČTÚ posoudit. Jsme přesvědčeni, že vyšší podpora nasazení technologie LTE v pásmu 900 MHz napomůže splnění i dalších cílů regulace, jako je podpora inovací a investic, zajištění prospěchu pro koncového uživatele a v důsledku i cílů politiky státu v sektoru telekomunikací, vyjádřené v dokumentu Digitální Česko⁵.

ČTÚ by tedy měl zhodnotit možnosti účelnějšího využití pásma 900 MHz pro technologii LTE, a to jak z pohledu stávajícího držitele, tak i pro případ jiné varianty, např., s odkazem na náš komentář k písmeni e), nabídkou části kmitočtů jiným podnikatelům ve výběrovém řízení dle §21 ZEK.

² Zejména čl. 8 směrnice 2002/21/ES, který platí i pro správu rádiového spektra

³ Zejména čl. 7 směrnice 2002/20/ES, který platí i pro prodlužování platnosti (obnovování) práv

⁴ Zejména čl. 5 odst. 1: „Členské státy podporují účinnou hospodářskou soutěž a předcházejí narušování hospodářské soutěže na vnitřním trhu služeb elektronických komunikací v souladu se směrnicemi 2002/20/ES a 2002/21/ES.“

⁵ http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Digitalni-Cesko-v--2-0_120320.pdf

c) technické podmínky dalšího využívání

ČTÚ v této části mj. uvádí:

Proto je předpoklad po následném ocenění dotčeného přidělu rádiových kmitočtů na základě znaleckého posudku, přiděl udělit s platností, která bude v souladu s dobou platností obvyklou u ostatních přidělů, aby mohly být případné budoucí harmonizační kroky respektovány.

ČTÚ zde opět uvádí myšlenku o sladění doby platnosti s ostatními přiděly, nicméně to činí formulací, která spíše vyvolává představu o době platnosti mezi 15-20 lety. Navíc je zde uvedena nejasná souvislost s možností respektovat budoucí harmonizační kroky. Proto i s odvoláním na tento text vyvstává potřeba, aby ČTÚ jasně vysvětlil, jaké cíle sleduje úvahami a návrhem ohledně doby platnosti uvažovaného nového přidělu.

d) zájem dosavadního držitele

V textu by podle našeho názoru mělo být doplněno, jak tento bod ČTÚ posoudil ve vztahu k výkladu tohoto bodu v ZEK a úvahou, jak vyjádření zájmu mělo být projevováno. Je otázkou, zda by se ČTÚ měl spokojit s prostým konstatováním společnosti O2, že zájem má, či zda toto ustanovení vyžaduje kvalifikovanější vyjádření zájmu, např. se zdůvodněním či závazky budoucího využití předmětných kmitočtů. Toto je nepochybně i moment, z kterého lze usoudit, zda kmitočty budou využívány účelně, případně zda by jiné řešení nepřineslo účelnější využití kmitočtů s větším prospěchem pro koncové uživatele či rozvoj hospodářské soutěže. Máme za to, že komunikace ČTÚ se společností O2 v této věci musí být součástí dokumentace zveřejněné v rámci veřejné konzultace.

e) fungování hospodářské soutěže v oblasti elektronických komunikací

Tento bod přezkumu považujeme za velmi významný a v mnoha ohledech za stěžejní. Jsme přesvědčeni, a to s odkazem na výše uvedený názor na výklad ustanovení § 20 odst. 4 ZEK, že ČTÚ je povinen při veškerém svém rozhodování, tedy i včetně tohoto případu přezkumu, posuzovat dopady (navrhovaných) řešení pro hospodářskou soutěž. V rámci takového hodnocení je potřeba prozkoumat i otázku, jestli je navrhované řešení pro hospodářskou soutěž nejvhodnější, nebo zda existují jiné varianty (než obnovení celého rozsahu přidělu), které by byly v dopadech na hospodářskou soutěž lepší a pro koncové uživatele přinesly vyšší prospěch.

Z konzultovaného textu je nepochybné, že ČTÚ sám provedl částečnou, avšak zřejmě velmi okleštěnou úvahu o dopadu na hospodářskou soutěž, když v textu uvádí:

*...vzhledem k další připravované aukci volných kmitočtů v pásmech 1800 a 2600 MHz, která umožní zájemcům získat pro služby širokopásmového přístupu další kmitočtové úseky vhodné a harmonizované pro využití nových moderních technologií (4G) **nebude** vydáním nového přidělu **hospodářská soutěž** v oblasti poskytování služeb širokopásmového přístupu **narušena**.*

Tento závěr ale není nijak více odůvodněn a podložen, není zřejmé, zda a jaké další varianty ČTÚ zvažoval a jak zhodnotil jejich přínosnost pro koncové uživatele. ČTÚ také nezveřejnil, jakou metodiku při posuzování dopadu na hospodářskou soutěž použil. Navíc tato úvaha opomíjí, že stávající přiděl O2 obsahuje zejména kmitočty v pásmu 900 MHz, pro které se však prozatím žádná aukce nepřipravuje, a že aktuálně nejsou volné žádné srovnatelné kmitočty.

Společnost Vodafone je přesvědčena, že za aktuální situace musí ČTÚ v rámci posuzování dopadů na hospodářskou soutěž:

1. vyhodnotit dopady sdílení 2G, 3G a LTE mobilních sítí na celém území ČR (kromě Prahy a Brna), včetně sdílení optických sítí pro tzv. backhaul pro mobilní sítě mezi společnostmi O2 a T-Mobile, neboť rozsahy kmitočtových přiděľů využitelných pro účely tohoto sdílení jsou zásadní a ovlivňují budoucí možnosti případného společného využití těchto kmitočtů (pooling) držiteli přiděľů sdílených sítí, se zásadním negativním dopadem na ostatní soutěžitele a v důsledku na koncové uživatele, jak společnost Vodafone upozorňovala ČTÚ v minulosti již několikrát;
2. vyhodnotit nejen variantu znovupřidělení (obnovy) celého rozsahu stávajícího GSM přiděľu společnosti O2, ale musí definovat a zhodnotit i variantu, kdy by nedošlo ke znovupřidělení celého rozsahu, ale jen jeho části. V rámci takové varianty je rovněž potřeba zhodnotit, jaké vhodnější využití by pro zbylou část kmitočtů existovalo;
3. zhodnotit dopady situace vzniklé díky (veřejně nevysvětlenému) prodloužení Licence (v důsledku přechodu z režimu Pověření do režimu Licence) společnosti T-Mobile vůči všem soutěžitelům⁶. Je nepochybné, že delší doba trvání přiděľu kmitočtů s sebou přináší i tu výhodu, že lze odpisy ceny (hodnoty) přiděľu rozložit na delší časové období a tím snížit roční náklady na spektrum. Vzniká zásadní pochybnost, zda tuto úvahu ČTÚ provedl při hodnocení dopadů prodloužení přiděľu za navrhovaných podmínek nejen vůči společnosti O2, ale i vůči společnosti Vodafone. Tím, že by ČTÚ obnovil přiděľ společnosti O2 za významně nižší cenu než by bylo obvyklé (pokud by nepřihlížel k době trvání přiděľu společnosti T-Mobile), a tím snížil společnosti O2 odpisy v jednotlivých letech (tudíž i celkové náklady), by však ještě více prohloubil znevýhodnění společnosti Vodafone. Znevýhodnění společnosti Vodafone, pokud jde o výši nákladů, spatřujeme jak ve shora zmíněném sdílení sítí mezi největšími mobilními operátory, tak i s ohledem na délku přiděľu GSM společnosti T-Mobile a potenciálně nyní i s ohledem na uvažované podmínky obnovy přiděľu společnosti O2
4. postupovat tak, aby nedošlo k nepovolené veřejné podpoře. Rádiové spektrum je omezený přírodní zdroj, příjem za výlučné (byť časově omezené) právo užívat toto spektrum (tj. přiděľ) je příjmem státního rozpočtu. Jak již bylo řečeno výše, hospodářská soutěž je narušena tehdy, pokud postup ČTÚ (obnova přiděľu O2 za nepřiměřeně nízkou cenu) posílí postavení společnosti O2 jako příjemce podpory oproti jeho konkurentům (ostatním mobilním operátorům, zejména pak vůči společnosti Vodafone). Přidělením přiděľu za nepřiměřeně nízkou cenu dochází ke zvýhodnění společnosti O2, jelikož snižuje jeho náklady, které by za běžného fungování musel O2 nést ze svého rozpočtu.

Z textu konzultovaného dokumentu není zřejmé, zda tyto skutečnosti vzal ČTÚ při hodnocení v potaz, nicméně společnost Vodafone je přesvědčena (i s ohledem na jakékoli informace svědčící o opaku), že vydáním přiděľu společnosti O2 za navrhovaných podmínek bude hospodářská soutěž zásadním způsobem narušena. Jsme přesvědčeni, že ČTÚ musí hledat a najít takovou variantu, která zohlední soutěžní postavení všech mobilních operátorů.

Návrh společnosti Vodafone

ČTÚ musí doplnit v rámci závěrů přezkumu detaily o zhodnocení a posouzení jednotlivých bodů dle výše uvedených komentářů společnosti Vodafone a zejména zhodnotit dopady jednotlivých zvažovaných variant na úroveň hospodářské soutěže, včetně zhodnocení soutěžního dopadu sdílení sítí mezi společnostmi O2 a T-Mobile.

⁶ Znalec na str. 70 Posudku uvádí, že k tomuto rozdílu došlo „při přechodu z režimu Pověření do režimu Licence po nabytí platnosti nového telekomunikačního zákona č. 151/2000 [Sb.]“

4. Znalecký posudek

4.1 Obecně k Posudku

Obecně se Posudek jeví jako velmi netransparentní a nevyvážený. Celkově považujeme jeho úroveň za nevalnou, což vyvolává značné znepokojení při vědomí, pro jak významné rozhodnutí má být podkladem.

Dle přesvědčení společnosti Vodafone posudek není validním východiskem pro ocenění spektra, resp. opětovného udělení přidělu společnosti O2. Společnost Vodafone požádala o zpracování oponentního znaleckého posudku pro zhodnocení vybraných částí Posudku zveřejněného v rámci konzultace. Závěrem tohoto oponentního posudku je, že Posudek zveřejněný ke konzultaci vykazuje natolik závažné nedostatky, že jej nelze použít jako východisko pro ocenění obnovy přidělu. Tento oponentní znalecký posudek přikládáme v příloze. Žádáme tímto ČTÚ, aby obsah oponentního znaleckého posudku považoval za rovnocenný připomínek společnosti Vodafone a za nedílnou součást připomínek společnosti Vodafone v této veřejné konzultaci.

Znalec v Posudku na str. 4 uvádí, že s ČTÚ uzavřel smlouvu ČTÚ-57 676/2014 ze dne 4. 11. 2014 „na vypracování znaleckého posudku, jehož předmětem je ocenění práva používání kmitočtového pásma 880–915 / 925–960 MHz a 1710–1785 MHz“. Společnost Vodafone i přes veškerou snahu nedohledala tuto smlouvu v registru veřejných zakázek ani v registru smluv, na něž odkazuje internetová stránka ČTÚ⁷. Žádáme tímto ČTÚ, aby smlouvu na příslušném místě zveřejnil a o této věci informoval.

4.2 Úvaha k délce práva

Znalec provádí na str. 34 Posudku úvahu o délce práva (či spíše přidělu). V posledním odstavci na této straně pak činí závěry a doporučení, které nepodkládá žádnou hlubší ekonomickou, soutěžní či právní analýzou, pouze odkazuje na „vhodnost“ či „praktičnost“. Obáváme se, že závěry tohoto odstavce jsou významně účelové.

Jsme přesvědčeni, že rozhodování o délce práv, počátku a konci jejich lhůt či sjednocení těchto lhůt je právní otázka která znalci nepřísluší, přičemž výlučnou povinnost (respektive pravomoc) v této věci má ČTÚ. Oprávněně se domníváme (ze strany ČTÚ nám nebyl prozatím zpřístupněn plný text zadání Znalci ze strany ČTÚ), že Znalec nebyl v této věci ze strany ČTÚ jakkoli dotazován nebo instruován. Jeho úvaha jde nad rámec Posudku, je pro Posudek irelevantní a musí být z Posudku odstraněna.

4.3 Vliv ročních poplatků za využívání kmitočtového spektra

V celém Posudku se Znalec na žádném místě nezamýšlí nad vlivem ročních poplatků za využití kmitočtového spektra (za individuální oprávnění). Jsou poplatky obsaženy ve stanovené hodnotě spektra nebo v předpokladu Znalce vstupují do provozních nákladů mobilního operátora? Tato úvaha je nadměru významná, jelikož v některých kmitočtových pásmech představuje součet ročních poplatků za využívání kmitočtového spektra vyšší částku než je hodnota přidělu rádiových kmitočtů na dané časové období. Např. pro úsek 2x5 MHz v pásmu 2600 MHz při délce přidělu 15 let činí součet ročních poplatků 240 mil. Kč, přičemž v kmitočtové aukci v roce 2013 byl tento úsek vydražen za 80 mil. Kč.

⁷ <http://www.ctu.cz/ctu-online/uzavrene-smlouvy.html>

4.4 Dělení hodnoty číselného plánu jako omezeného přírodního zdroje

Znalec v kapitole 8.5 vyvíjí značně komplikovanou metodu stanovení rozdělení hodnoty omezených přírodních zdrojů využívaných operátory, a to čísel (číselného plánu) a kmitočtového spektra. Jsme přesvědčeni, že metoda použitá Znalcem je veskrze chybná a neodpovídá realitě. Přestože je použitá metoda komplikovaně vyložitelná, chápeme ji tak, že metoda předpokládá, že jediné aktivum, které odlišuje provozovatele mobilních sítí od provozovatelů pevných sítí, je kmitočtové spektrum. To je úvaha naprosto mimo racionální uvažování. Bylo by též vhodné se ptát, proč Znalec nevyužil (minimálně pro kontrolní výpočet) porovnání mezi provozovateli mobilních sítí a provozovateli sítí pro rozhlasové a televizní vysílání, kteří disponují kmitočty, ale nedisponují čísly.

Je vhodné též upozornit, že společnost Vodafone má přidělená čísla, za která ročně odvádí poplatky ve výši cca 9 mil. Kč. Pouze roční poplatky za využívání kmitočtového spektra jsou řádově vyšší, k tomu je nutno připočítat odpisy přidělu rádiových kmitotů jako nehmotného investičního majetku, které jsou také řádově vyšší.

V neposlední řadě je vhodné provést úvahu, zda je vůbec nutné považovat číslovací prostor za omezený zdroj. Při 20 mil. aktivních SIM karet, což je nejvyšší odhad Znalce pro konec sledovaného období (2035), viz obr. 8 Posudku, dojdeme ke zjištění, že číslovací prostor v České republice je naprosto dostatečný pro pokrytí této poptávky (nebereme navíc v potaz možnou realokaci z řad 2 až 5, které jsou aktuálně využívány pro pevné sítě, kde je efektivita využití čísel relativně nižší než v řadách 6 a 7). V případě čísel pro adresování služeb s přidanou hodnotou (v řadách 8 a 9, případně 1 a 7) je k dispozici méně číselných řad, avšak i zde lze předpokládat dostatek volných čísel pro pokrytí budoucí poptávky. Dále je nutné zvážit, zda je v období, na které Posudek směřuje, číslovací prostor opravdu omezený. Technologický vývoj napovídá, že služby a koncové body mohou být v budoucnu číslovány jinými než numerickými znaky (např. e-mailovou adresou), případně že mezinárodně dohodnutá délka telefonního čísla může být změněna (stejně jako jsme nyní svědky přechodu z IPv4 a IPv6). Všechny tyto úvahy ukazují, že alokace části hodnoty „omezených přírodních zdrojů“ na číslovací prostor je minimálně velmi pochybná.

Srovnání rentability mobilních operátorů s průměrem trhu, jak jej činí Znalec v posledním odstavci na str. 19 Posudku, je naprosto chybné. Znalec srovnává rentabilitu mobilních operátorů s různými jinými typy odvětví, které mají naprosto odlišnou nákladovou strukturu, jiný poměr provozních nákladů, investic a kapitálových výdajů. Marže vyjádřená k aktivům je proto v těchto odvětvích odlišná, ale nic to nevyvolává o podcenění či přecenění spektra v sektoru mobilních telekomunikací.

Společnost Vodafone je přesvědčena, že čísla a využívání státem regulovaného číslovacího prostoru by měla do ekonomiky mobilních operátorů (a tím i hodnoty spektra určené Znalcem) vstupovat pouze ve formě provozních nákladů, které odpovídají ročním poplatkům za využití čísel.

4.5 Typy spektra používaného mobilními operátory

Obecně lze říci, že úvaha o využití pásem pro novější technologie než 2G je extrémně teoretická a popisná a Znalec z ní nevyvozuje žádné závěry, které by byly relevantní pro další posuzované vstupy. Navíc Znalec nepochopitelně zamlčuje a zřejmě ani neuvažuje, že již v současné době jsou pásma 900 a 1800 MHz v nemalé míře využívána pro LTE a toto využití předpokládá „ve výhledu 10 let“⁸.

⁸ Str. 21 a 28 Posudku.

Posudek předpokládá, že jediné spektrum, které provozovatel mobilních sítí využívá, je kmitočtové spektrum pohyblivé služby, tj. pro „poslední míli“ v mobilní síti. Toto není správná úvaha. Mobilní operátoři v různé míře ve svých sítích využívají kmitočty ve vyšších pásmech pro části páteřní a přenosové (backhaul) své mobilní sítě. Hodnota tohoto kmitočtového spektra, která není nezanedbatelná – i když není ve všech případech využíváno prostřednictvím přidělu rádiových kmitočtů, musí být ve výpočtu Znalce prokazatelně zohledněna.

4.6 Použití metody srovnání ROA

Znalec v kapitole 8. Posudku představuje metodu určení ceny „přírodního zdroje“. Tento přístup Znalce je dle společnosti Vodafone naprosto chybný a metodicky nesprávný. Navíc se v této kapitole opakuje další nešvar Posudku, kdy Znalec dochází k určitým závěrům, i když chybným, ale s těmito závěry dále nijak nepracuje a nepoužívá je pro finální výrok a kapitola 8. tak představuje určitou „slepou uličku“ v úvahách Znalce. Hodnota 191 mld. Kč za všechny „přírodní zdroje“, resp. 170 mld. Kč jako hodnota „celého spektra“, ke kterým Znalec v této kapitole dochází, i když mohou být definovány jako „maximální hodnota“, významně nekoresponduje se závěry ostatních metod použitých v Posudku, nad čímž se Znalec nijak nezamýšlí a tyto hodnoty nadále nijak nepoužívá.

Posudek předpokládá, že rentabilita (ROA) mobilních operátorů je stejná jako ROA u průměrné firmy v ČR. Tento předpoklad ale není pravdivý. Jsou odvětví, která jsou investičně náročná (tudíž mívají v dlouhodobém horizontu nižší ROA) a jiná, která operují spíše s provozními náklady. Navíc i v případě investičně náročných odvětví je možno některé oblasti či procesy ve firmě tzv. outsourcovat, případně pronajmout majetek formou operativního leasingu, a tím zásadně změnit ukazatel ROA. Proto bychom doporučovali použít místo „ROA podniků v ČR“ ukazatel z odvětví se srovnatelnou nákladovou strukturou (tzv. peer group), např. ROA celého telekomunikačního odvětví nebo telekomunikačních společností ve střední a východní Evropě. Alternativně lze analyzovat ROA v odvětví podobném mobilním telekomunikacím jako např. energetika, bankovníctví, vodohospodářství nebo jiná síťová odvětví. Jako chybné vidíme též krátké období, které Znalec ROA posuzuje. Období by mělo být dostatečně dlouhé, aby zahrnovalo životní cyklus investice (sítě) či délku trvání přidělu. Použití období 2008-2012 nepostihuje rentabilitu v období budování sítí 2G a 3G, přitom právě v úvodních letech výstavby sítě je často rentabilita záporná.

Posudek poměruje rentabilitu aktiv mobilních telekomunikačních firem na českém trhu s průměrnou rentabilitou podniků v ČR. Správně by ale hodnoty mobilních operátorů (EBIT, hodnota aktiv) měly být očištěny o ukazatele vztahující se k spektru, a to o odpisy a zůstatkovou hodnotu spektra (přiděleného jednotlivým operátorům). Bez této korekce jsou ROA, EBIT i aktiva ovlivněny hodnotou spektra (stanovenou v minulosti), kterou chce Znalec určit.

4.7 Technologický pohled na hodnotu spektra

Znalec v kapitole 9. Posudku rozděluje hodnotu celého mobilního kmitočtového spektra mezi jednotlivá pásma. K tomu však používá silně technokratický pohled, kdy posuzuje kapacitu a efektivitu spektra, prostupnost do budov, dosažitelné přenosové rychlosti aj. Z ekonomického pohledu však tyto ukazatele představují pouze vstupní údaje pro tvorbu obchodního modelu mobilního operátora. Mobilní operátor potřebuje znát parametry spektra, aby mohl odhadnout, jaké služby, pro kolik zákazníků a za jakých nákladů bude v budoucnu provozovat a kolik prostředků mu tyto služby mohou přinést. Samotná hodnota kmitočtů však závisí na jejich zapojení do obchodního modelu. Pokud je určité spektrum schopné doručit velmi vysokou kapacitu, ale mobilní operátor tuto kapacitu nepotřebuje (např. již má spektrum obdobné, které doručí podobnou kapacitu), je hodnota tohoto spektra pro daného mobilního operátora nulová (možná i záporná, díky povinnosti spektrum využívat, ročním poplatkům za kmitočty a dalším provozním nákladům).

4.8 Nekonzistence

Znalec na mnoha místech Posudku prezentuje diametrálně odlišné poznatky o vývoji trhu. Níže uvedený výčet není vyčerpávající, ale jasně ukazuje, že vstupy do závěrečné valuace spektra jsou nepodložené a zmatečné, není možné usoudit, z čeho Znalec vycházel a proč pro závěrečný posudek použil právě vstupy jedny a nikoli druhé.

- Tržby mobilních operátorů

Znalec na obr. č. 3 Posudku představuje značně katastrofickou vizi vývoje odvětví mobilních telekomunikací v České republice, kdy odhaduje, že celkové tržby odvětví budou v roce 2018 nulové (čili že odvětví zanikne), přičemž společnost Vodafone tento osud čeká již ke konci roku 2016. Můžeme pouze odhadovat, jakým způsobem Znalec k tomuto závěru dospěl – dle našeho pohledu zřejmě pouhou interpolací tržeb mezi lety 2002 a 2013 a proložením křivkou při maximalizaci koeficientu determinace. Interpretace tohoto grafu může mj. napovídat, že všechno mobilní spektrum by mělo v České republice být přidělováno zdarma, jelikož není s to generovat v budoucnu jakýkoli peněžní tok. Tento překvapivý závěr však nijak nekoresponduje s výhledem, který je uveden v příloze 5.5 Posudku, který se z tohoto pohledu jeví optimističtější. Zároveň ale znalec neprezentuje, jak k vývoji tržeb uvedených v příloze 5.5 Posudku dospěl, co tyto tržby ovlivňuje a jaká je citlivost na různé faktory (tuto úvahu okrajově provádí v souvislosti s obr. č. 3, avšak s výše uvedenými závěry v přílohách).

Při předpokladu vývoje počtu zákazníků, ARPU atd. se znalec relativně podrobně věnuje např. M2M službám, avšak v obdobném rozsahu se nevěnuje datovému provozu generovanému standardními zákazníky, který bude ve střednědobém výhledu stěžejní. K tématu budoucího provozu v mobilních sítích existuje řada studií renomovaných společností, např. od společnosti Cisco⁹. Kromě toho závěry učiněné znalcem u některých M2M řešení, jako např. eCall, vykazují významné nepřesnosti. Na str. 56 Posudku je eCall definován jako samočinné nouzové volání, s odkazem na evropskou harmonizaci. Znalec predikuje, že v roce 2018 bude v ČR více než 230 tisíc těchto jednotek (M2M SIM karty). Povinnost výrobců vybavovat auta nových typů jednotkou eCall přitom bude platit až od r. 2018. Jednotky s podporou eCall dále nebudou ve všech nových autech, ale ve všech nových typech (modelech), s tím, že půjde o osobní automobily a lehká užitková vozidla¹⁰. Nelze proto ani aplikovat jednoduchý vzorec, jak učinil znalec, že ve všech nových autech prodaných v ČR bude automaticky eCall jednotka instalována (posudek započítává všechny nové osobní automobily, lehká užitková vozidla, autobusy a nákladní vozy: 190 tisíc + roční přírůstek 2,9 %).

Domníváme se, že už úvaha o tržbách v odvětví mobilních komunikací vykazuje závažná metodická pochybení. Závěr o tržbách není nijak odůvodněný, přezkoumatelný a jiným znalcem opakovatelný. Společnost Vodafone je přesvědčena, že tyto vady odhadu tržeb způsobují jeho nepoužitelnost pro další výpočet hodnoty spektra.

⁹ http://www.cisco.com/c/en/us/solutions/collateral/service-provider/visual-networking-index-vni/white_paper_c11-520862.html

¹⁰ viz např. <http://www.sehnalova.cz/clanek/zavedeni-palubniho-systemu-ecall-2015-4-23.html>

- ARPU

Znalec v obr. č. 4 prezentuje extrapolovaný výhled tržeb 2G a 3G jednotlivých operátorů i celého mobilního trhu. Zde je nutno položit dotaz, co konkrétně „2G a 3G“ zde představuje – jsou to (i) tržby zákazníků s pouze 2G+3G koncovým zařízením, nebo (ii) ARPU generované na 2G a 3G síti, případě (iii) pouze ARPU z hlasových a SMS služeb? Je překvapivé, že pokud použijeme data z přílohy č. 3, pak průměrné vážené ARPU pro 2G, 4G i M2M služby představuje v roce 2024 částku 118 Kč (to, že střední prognóza je nejvíce relevantní, konstatuje Znalec v závěru Posudku). Tento údaj neodpovídá obr. č. 4, kdy Znalec dochází k podobnému (odhadováno přibližně z grafu bez znalosti přesné hodnoty bodu) číslu v roce 2024, přičemž tento obrázek prezentuje pouze tržby ze služeb 2G a 3G, které mají podle vyjádření znalce (mj. zohledněné v prognózách v přílohách) klesající tendenci a nižší hodnotu po celou dobu výhledu.

Z obrázkem č. 4 lze navíc vyvodit, další extrapolací červené křivky, že společnost Vodafone dosáhne v roce 2020 nulového ARPU za služby 2G a 3G. To může znamenat, že veškeré tržby bude společnost Vodafone jako nejmenší operátor generovat ze služeb 4G, což je nereálné (roaming, nedostatečná penetrace LTE/VoLTE smartphonů, atd.), nebo, což je závěr hodný další analýzy, nebude generovat tržby žádné a trh opustí. Končící křivku ARPU u společnosti Vodafone (ve spojení s obr. č. 3) lze též vyložit tak, že k tomu opuštění trhu dojde už v roce 2018.

- Provozní náklady

Na str. 37 Znalec správně konstatuje, že pokles tržeb je rychlejší než dosažitelný pokles provozních nákladů. Tento závěr však nekoresponduje s dalšími zjištěními znalce ohledně volných peněžních toků v budoucnu. Obrázek č. 5 pak opět nekoresponduje s přílohami 2 až 4 v porovnání provozních nákladů (zde předpokládáme, že v příloze uvedené „provozní výdaje“ jsou ve skutečnosti provozní náklady). Např. v roce 2019 ukazuje obr. 5 provozní náklady na úrovni cca 15 mld. Kč., přičemž relevantní přílohy mluví v tomto roce o provozních nákladech mezi 21,062 a 23,344 mld. Kč. Opět, tato nekonzistence je zarážející a je nepřekoumatelné, jak Znalec dospěl zejména k odhadu v přílohách.

Pokles nákladů v tomto rozsahu je navíc dle našeho názoru velmi nadhodnocený. Pokles provozních nákladů v minulých letech je samozřejmě z nemalé míry vysvětlitelný zvyšováním efektivity podnikání u mobilních operátorů. Nezanedbatelným dílem se však na poklesu nákladů podepsala též regulace ceny za ukončení volání v (mobilních) sítích, která představuje pro mobilní operátory provozní náklad. [Obchodní tajemství – začátek] <[Obchodní tajemství – konec] Při současné úrovni regulované ceny za ukončení volání vidíme další vliv na snižování celkových nákladů minimální. To by měla zohlednit i budoucí prognóza provozních nákladů. Použití pouhé lineární extrapolace je proto o budoucím trendu provozních nákladů naprosto nevyhovující.

- Investice a investiční výdaje

Použití lineárního trendu pro modelování investičních výdajů je naprosto nevhodné, jelikož nezachytí např. životní cyklus sítě. Znalec, a to nejen v této části Posudku, možná účelově používá krátké a od jiných grafů odlišné časové řady, které nevyhovují o realitě a neumožňují srovnání.

V případě společnosti Vodafone červená křivka v obr. 6 na str. 38 neodpovídá údajům, které jsou dohledatelné ve výročních zprávách společnosti.

Vodafone Czech Republic (mil. Kč)	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
Výdaje spojené s nabytím stálých aktiv	2 490	3 349	2 734	2 244	2 150	4 835

Společnost Vodafone předpokládá, že investice na obnovu (sítě, IT a ostatní projekty) mohou dosahovat 5 mld. Kč ročně za celé mobilní odvětví. Pokud toto srovnáme s obr. 6, obr. 26 a přílohu 5.14 (střední prognózu investičních výdajů), zjišťujeme, kromě významných nekonzistencí, že na investice do rozvoje (do nových sítí, mobilních i optických, na nákup nového spektra atd.) zbývá cca 0,5 mld. Kč ročně pro celý mobilní trh. Tento předpoklad však není reálný. Obdobně můžeme porovnat různé prognózy investičních výdajů (přílohy 5.13, 5.14 a 5.15) a zjistíme, že prognózované varianty zřejmě nemají stejné předpoklady jako např. rychlost rozvoje sítě, modernizace stávajících a nasazení další generace sítě. Vysoká a střední varianta v sobě pravděpodobně modernizaci a rozvoj stávajících sítí a nové investice do sítí 5G obsahují, zdá se však, že jinak rozfázovaně. Nízká varianta naopak zřejmě s rozvojem 4G (včetně splnění povinností z kmitočtové aukce 2013), modernizací starších sítí a startem 5G vůbec nepočítá, popřípadě předpokládá tak omezený roll-out a tak nízké ceny pořízení, že tento vliv v grafu není téměř vidět.

4.9 Použití korekčního koeficientu k_a

Společnost Vodafone považuje tento koeficient za stěžejní při stanovení konečné ceny za nový přiděl Znalcem. Je pro nás proto velmi závažný a znepokojující, že korekční koeficient není v žádné části posudku nijak vysvětlen, detailně odůvodněna jeho konstrukce (např. vzorec) a je čistě arbitrárně použit v různých hodnotách. To činí celý znalecký posudek opět značně problematickým, neboť koeficient a jeho použité hodnoty jsou absolutně nepřezkoumatelné. Společnost Vodafone se pokusila rekonstruovat výpočet hodnoty koeficientu k_a , bohužel v žádném z pokusů nedospěla k hodnotám, které Znalec prezentuje. Nejsme proto schopni se k hodnotám korekčního koeficientu k_a vyjádřit, pokud nebude Znalcem vysvětlen jeho výpočet.

V příloze 8.2 a na str. 66 Posudku jsou uvedeny odlišné hodnoty koeficientu k_a . Výsledkem je odlišná cena za 9letý přiděl společnosti O2 stanovený Znalcem – v případě přílohy 8.2 je to 1 111 mil. Kč a v případě str. 66 Posudku Znalec prezentuje částku 325 mil. Kč. Už tento rozpor samotný činí celý Posudek zcela nevěrohodný, nerelevantní a vnitřně rozporný.

K výpočtu a použití korekčního koeficientu k_a se vyjadřuje i oponentní posudek v příloze, na který odkazujeme.

Na tomto místě bychom chtěli zdůraznit, že samotné použití koeficientu, resp. myšlenky kompenzace domnělé nevýhody společnosti O2 vůči společnosti T-Mobile (až) v rámci posudku nepovažujeme za správné. Otázka soutěžního zvýhodnění či znevýhodnění má být prozkoumána v rámci posouzení dopadu rozhodování ČTÚ na hospodářskou soutěž (dle § 20 odst. 4 písm. e) ZEK). Pokud by ČTÚ došel v rámci tohoto přezkumu k závěru, že je v otázce délky přidělu problém ve smyslu zvýhodnění jiných subjektů, měl to výslovně specifikovat v závěrech přezkumu a následně v rámci zadání znaleckého posudku. Dle zveřejněného Přezkumu nedospěl ČTÚ k závěru, že by společnost O2 byla rozdílnou délkou přidělu oproti společnosti T-Mobile jakkoli znevýhodněna.

Návrh společnosti Vodafone

ČTÚ musí zadat nový znalecký posudek nebo vyzvat Znalce, aby Posudek naprosto přepracoval. Posudek, jak je předložen do veřejné konzultace, je pro určení ceny spektra nepoužitelný. Mezi klíčové nedostatky řadíme nekonzistence vstupů, jejich neodůvodnění, nezpřístupnění všech podkladových dokumentů, rozpor s elementární ekonomickou logikou a zjevná nesprávnost použití korekčního koeficientu k_a .

5. Závěr

Podle přesvědčení Vodafone jsou oba dokumenty poskytnuté pro veřejnou konzultaci zcela nedostatečné jako podklad pro navrhované rozhodnutí obnovit přiděl společnosti O2 na 9 let (zejména pak s ohledem na nepřiměřeně nízkou cenu). Posudek považujeme za veskrze chybný, nepřezkoumatelný a pro zamýšlený účel nepoužitelný. Oba dokumenty musí být zásadně doplněny a přepracovány, jak uvádí společnost Vodafone v těchto připomínkách, a opět podrobeny standardní veřejné konzultaci dle § 130 ZEK.

— *** —